

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalovanému: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 16. 12. 2011, č. j. 9 A 85/2011 – 33,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 14. 9. 2009 Krajskému soudu v Brně žalobu, postoupenou dne 18. 12. 2009 místně příslušnému Městskému soudu v Praze (kde byla věc vedena pod sp. zn. 9 Ca 418/2009), kterou se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 15. 7. 2009, č. j. 1521/09. Uvedeným rozhodnutím předseda České advokátní komory podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, určil stěžovateli advokátku JUDr. Pavlu Kochtovou k poskytnutí právní služby za podmínek v tomto rozhodnutí uvedených.

[2] Poté, co soud stěžovatele upozornil na to, že žalobou napadené rozhodnutí bylo rozhodnutím žalované dne 17. 8. 2009, č. j. 1848/09, zrušeno, rozšířil podáním ze dne 6. 9. 2010 svoji žalobu o návrh na zrušení i tohoto rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2009, jímž bylo zrušeno určení advokátky JUDr. Pavly Kochtové k poskytnutí právní služby stěžovateli. Žaloba proti naposled uvedenému rozhodnutí žalované byla usnesením městského soudu ze dne 5. 1. 2011, č. j. 9 Ca 418/2009 - 50, vyloučena k samostatnému projednání a byla jí přidělena sp. zn. 9 A 85/2011.

[3] Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 22. 7. 2011, č. j. 9 A 85/2011 - 22, byla žaloba stěžovatele ze dne 6. 9. 2010 proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2009, č. j. 1848/09, odmítnuta pro opožděnost. Proti tomuto usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost a požádal o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků. Městský soud usnesením ze dne 16. 12. 2011, č. j. 9 A 85/2011 - 33, žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zamítl, stejně jako žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti, a to z důvodu zjevné neúspěšnosti stěžovatelova návrhu.

[4] Stěžovatel ve svém podání (tj. nyní posuzované kasační stížnosti) ze dne 20. 1. 2012 proti usnesení městského soudu ze dne 16. 12. 2011 uvedl, že soud prvního stupně není oprávněn posuzovat kasační stížnost po materiální stránce, není tedy oprávněn hodnotit její úspěšnost. Otázka, zda údaje Městského soudu v Praze jsou pravdivější než údaje poskytnuté stěžovatelem, je předmětem podané kasační stížnosti (tj. kasační stížnosti podané dne 6. 9. 2010).

[5] Co se týká podmínek řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud netrval s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Jak se tento soud vyjádřil již dříve, osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné právní zastoupení je navázáno na posouzení poměrů konkrétního žadatele. Pokud nejsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, je rovněž vyloučeno i právo na bezplatné právní zastoupení (§ 35 odst. 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s."). Pokud je přitom cílem této kasační stížnosti přezkoumání rozhodnutí, že stěžovateli nemá být přiznáno osvobození od soudních poplatků, resp. ustanoven zástupce, pak by se uplatňováním požadavku na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, resp. trvání na povinném zastoupení advokátem, jen řetězil problém, jenž má být rozhodnutím o této kasační stížnosti vyřešen (viz rozsudky ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, či ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, dostupné na www.nssoud.cz).

[6] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Osvobození od soudních poplatků představuje procesní institut, jehož účelem je zejména ochrana účastníka, který se nachází v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. pokud účastník doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

[8] Nejvyšší správní soud se primárně zabýval případnou zjevnou bezúspěšností stěžovatelova návrhu, která bez další vede k zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků; jedná se ostatně o důvod, pro který městský soud k zamítnutí stěžovatelovi žádosti o osvobození od soudních poplatků přistoupil. Právní konstrukci *návrhu, který nemůže být zjevně úspěšným*, je nutno v případě posuzování žádosti o osvobození od

soudních poplatků chápat jako situaci, kdy je buď již ze samotných skutkových tvrzení žadatele nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (viz též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2010, č. j. 6 Ads 107/2010 - 47), resp. kdy zjevná bezúspěšnost návrhu vyplývá ze skutečností zjistitelných ze spisu bez dalšího dokazování či pochyb (např. opožděnost kasační stížnosti, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, 4 Ads 19/2005 - 105).

[9] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s hodnocením městského soudu, že návrh stěžovatele na soudní přezkum rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2009 byl podán opožděně, a proto městský soud zcela správně přistoupil k zamítnutí žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, resp. ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V případě opožděného podání totiž soud usnesením žalobu odmítne [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

[10] Ze spisového materiálu je patrno, že rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2009, č. j. 1848/09, proti němuž stěžovatel podal žalobu, mu bylo doručeno ještě přede dnem 14. 9. 2009, neboť k žalobě podané právě dne 14. 9. 2009 proti rozhodnutí o určení advokátky JUDr. Pavly Kochtové připojil i rozhodnutí ze dne 17. 8. 2009, jímž bylo toto určení zrušeno (aniž by však proti němu brojil). Návrh stěžovatele (ze dne 6. 9. 2010) na zrušení rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2009 byl soudu doručen dne 23. 9. 2010. Přestože stěžovatel toto své podání označil jako „rozšíření“ žalobního návrhu ze dne 14. 9. 2009, městský soud jej správně posoudil jako samostatný žalobní návrh, neboť brojil proti zcela jinému rozhodnutí žalované. Podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem. Lhůta pro podání žaloby proti předmětnému rozhodnutí žalované o zrušení určení advokátky JUDr. Pavly Kochtové tedy stěžovateli bezpochyby uplynula již v roce 2009. Ze zjišťování soudu vyplynulo, že taková žaloba nebyla podána ani u Městského soudu v Brně, jak tvrdil (avšak neprokázal) stěžovatel.

[11] Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost stěžovatele jako nedůvodnou se shora uvedených důvodů zamítl.

[12] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu